

ŠTÚDIA
CEZHRANIČNÉHO PREPOJENIA ÚZEMIA BSK
A SUSEDIACICH RAKÚSKYCH OBCÍ
FORMOU CYKLOLÁVOK CEZ RIEKU MORAVA

**Studie der grenzübergreifender Verbindung zwischen BSK(die Bratislava Region) und
die Nachbardörfer Österreichs durch die Radbrücke über den Fluss March**

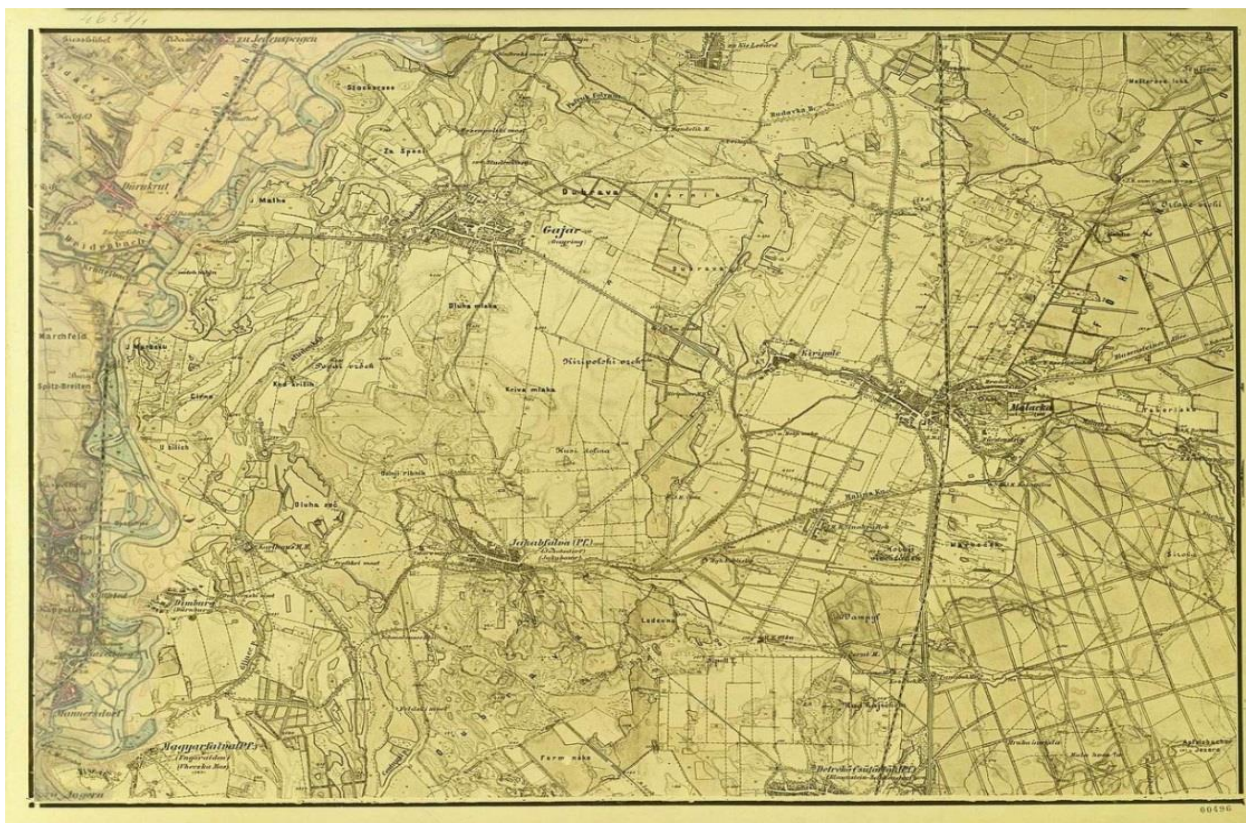
UŠ - 10/ 2015 a Š - 5/2022

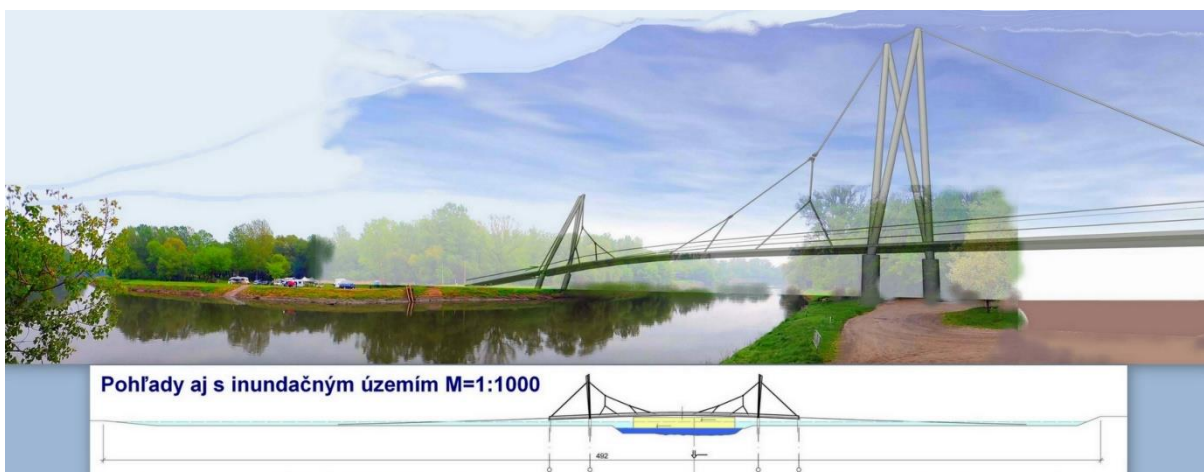
Lokalita premostenia rieky Moravy
cyklolávka Gajary – Dürnkrot

Charakteristika navrhovaného premostenia:

- a) lávka pre cyklistov a peších
- b) most cez rieku
- c) viacpoľový most 20 m (A) + 84 m (A+SK) + 20 m (SK)
- d) jeden dilatačný celok
- e) nepohyblivý
- f) trvalý
- g) kolmý
- h) v priestore pôvodnej trasy premostenia
- i) dĺžka mosta: $20,0 + 84,0 + 20,0 = 124,0$ m
- j) šírka mosta medzi zábradliami: 5,4 m
- k) zaťaženie mosta: podľa STN EN 1991-2, LM4

Obr. Historická mapa z 1873. Gajary/ bol vybudovaný most cez rieku Morava pri obci Dürnkrot, železničná stanica/ obnova pôvodného prepojenia

Súčasný stav:

Vzdialenosť Gajary – Dürnkrot pre peších a cyklistov 25,2 km

Vzdialenosť Gajary – Dürnkrot po komunikáciách 28,0 km

Navrhované prepojenie:

**Cyklolávka Gajary – Dürnkrot skráti vzdialenosť pre peších
a cyklistov na 5,5 km**

Obr. Historická mapa Gajary – Dürnkrot s existujúcim mostom cez rieku Moravu /rok 1873/

Gajary

Obecný úrad Hlavná 67, Gajary, 90061

Tel: 034/7797132

Fax: 034/7797419

E-mail: starosta@gajary.sk

Web: www.gajary.sk

Pošta: 90061 Gajary

Obyvateľov 2 934

Mužov / žien 1 445 / 1 489

Rozloha 50 km²

Hustota 59 obyvateľov/km²

Nadmorská výška 150 m.n.m.

Prvá zmienka rok 1373

Okres Malacky

Bratislavský kraj

Aktívnych organizácií 394

Všetkých organizácií 746.

Základné údaje

Obec je doložená v roku 1373. Patrila grófom zo Sv. Jura a Pezinka., po ich vymretí až do r. 1550 Serédyovcom a panstvu Plaveč. Bolo tu sídlo tridsiatkovej stanice, mýta pri brode cez rieku Moravu. Leopold I. udelil obci jarmočné právo, odvtedy sa vyvíjala ako zemepanské mestečko. Za Rákócziho povstania bolo vydrancované. V roku 1720 mali Gajary 110 daňovníkov, v r. 1828 381 domov a 3852 obyvateľov. Pestovali a predávali rannú zeleninu, obchodovali s dobytkom, zaoberali sa spracovaním trstia a košíkárstvom. V 2. pol. 19. storočia tu bola v prevádzke pálenica.

História

Obec sa po prvý raz písomne spomína v roku 1373 pod názvom Geur. Vývoj názvu obce pokračoval od Geiur cez Gaywar(1370), Gayary(1460), Gajare (1773) až po nemecký Gairing. Názov sa pravdepodobne skladá z dvoch slov (kai a wahren – chránená prístavná hrádza alebo gaj a var – chrániť a varovať).

Všetky názvy svedčia o strategicky dôležitej polohe obce v minulosti. Dokazujú to aj bohaté náleziská z bronzovej doby. Na dune Stolička archeológovia objavili cintorín hrobov skrčencov s bohatými darmi. Niektoré ženy mali na krku náhrdelníky s jantármí, **čo dokazuje, že týmito miestami prechádzala jantárová cesta**, ktorá viedla od Baltického mora k Jadranskému moru. Križovala Záhorie a vďaka nej sa na Slovensko dostalo množstvo bronzových predmetov. Našli sa aj hrivny – platidlá z tohto obdobia. Podobne ako obce v okolí patrili i Gajary k plaveckému panstvu. V čase, keď jej majiteľom bol gróf Žigmund, zmocnili sa Pomoravia husitskí bratrci. Ich vodca Vanko z Rachmanova si postavil v Gajaroch na brehu rieky Morava opevnený dvor Posádka. Odtiaľ podnikal výpady a posielal výhražné listy bratislavskému senátu. Ich originály sa zachovali dodnes. Od 15. storočia bolo pri brode cez rieku Morava mýto. V 16. a 17. storočí Gajary patrili k stupavskému panstvu. Uhorský kráľ Leopold I. v druhej polovici 17. storočia udelil obci jarmočné právo. Odvtedy sa Gajary vyvíjali ako zemepánske mestečko. Hoci počas Rákosiho povstania boli vydrancované, zakrátko sa opäť zveľadili.

Už v roku 1828 mali 2 852 obyvateľov, čo je viac ako v súčasnosti. Obyvatelia boli najmä v 19. a 20. storočí známi okrem poľnohospodárskej činnosti aj ako výborní obchodníci. Obchodovali s dobytkom, predávali skorú zeleninu, zaoberali sa spracovaním trstia, košíkárstvom a predajom týchto výrobkov v okolí i v Rakúsku, v druhej polovici 19. storočia bola v obci pálenica. V dvadsiatych a tridsiatych rokoch 20. storočia sa v dôsledku zlej hospodárskej situácie veľa obyvateľov vysťahovalo do cudziny alebo chodilo na sezónne práce do Rakúska.

Pamiatky

Z kultúrno-historických pamiatok je najznámejší rímsko-katolícky pôvodne ranobarokový kostol Zvestovania panny Márie z rokov 1665 až 1673. Koncom 17. storočia k nemu pristavili ochranný múr so štyrmi rohovými baštami, ktoré neskôr prestavali na kaplnky.

Dürnkrut - rakúska obec

Web: duernkrut.gv.at

Obyvateľov 2 261

Rozloha 30,4 km²

Nadmorská výška 161 m.n.m..

Okres Gänserndorf

Dolné Rakúsko

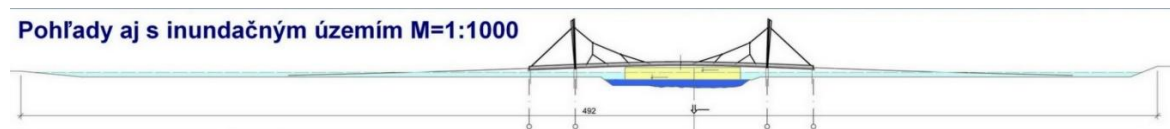
Súradnice 48°28'N 16°51'E 48°28'N 16°51'E

Hustota 74,00 obyv./km².

Kruta alebo Suchá Kruta (čes. Suché Kruty, nem. Dürnkrut) je trhová obec v Rakúsku v spolkovej krajine Dolné Rakúsko v okrese Gänserndorf. Miesto je známe najmä vďaka historickej bitke z roku 1278 medzi českým kráľom Přemyslem Otakarom II. a Rudolfom I. Habsburským, a tieť bývalému cukrovaru, ktorý v súčasnosti slúži na výrobu iných potravín.

Okolo roku 1045 bola doložená existencia Krut s hradom ako hraničného sídla. V zozname vlastníkov hlavného kláštora Freising z roku 1160 je prvý raz zmienka o Dürnkrute v oficiálnych písomných dokumentoch. Bitka 26. augusta 1278 medzi Přemyslom Otakarom II. a Rudolfom I. Habsburským je považovaná (po bitke pri Hastingsse) za najväčšiu rytiersku bitku v dejinách. Tá skončila víťazstvom Habsburga, pričom Přemysl Otakar II. v bitke padol. Hoci je Kruta známa najmä vďaka bitke, existujú tu nálezy už z doby kamennej. Nájsené pracovné nástroje sú vystavené v miestnom múzeu.

Zámok Dürnkrut v renesančnom zámku so zámockou kaplnkou poukazuje "Sala terrena" na lásku k moru vtedajšieho grófstva: Prízemná záhradná sála s exotickými krajinami z 18. storočia. Dnes je v tomto renovovanom zámku obecny úrad, matričný úrad. Svadobné páry z blízka, i zďaleka si v týchto prekrásnych priestoroch hovoria svoje "áno". V Dürnkrute sa oplatí vidieť aj kostol so svojim neskorobarokovým hlavným oltárom. Hneď za kostolom sa rozprestiera vinárska štvrť s idylickými vínnymi uličkami a mladým vínom.

SWOT analýza

cyklodopravy, cykloturistického prepojenia obce Gajary a územia rakúskej obce Dürnkrut

Silné stránky (Strengths)

- existencia vyznačených cykloturistických trás umožňujúca presun obyvateľov regiónu , EuroVelo 13, Kamp-Thaya-Marchegg-Radroute, March- Panoramam, Moravská cyklistická cesta, Záhorská cyklomagistrála, Malokarpatská cyklomagistrála
- existencia historického prepojenia - koridoru premostenia rieky Morava
- trasa železnice vedená v priamom kontakte na líniu štátnej hranice
- sieť menej frekventovaných ciest II. a III. triedy, miestnych komunikácií a nadväzujúcich poľných aj lesných ciest
- ponuky v oblasti cestovného ruchu
- Využívanie bicykla obyvateľstvom ako dopravného prostriedku na dochádzku do práce, škôl a za zábavou.

Slabé stránky (Weaknesses)

- chýbajúce cezhraničné dopravné prepojenie
- nedostatočné riešenie cyklodopravy a ignorovanie jej potenciálu pri riešení dopravy
- neinvestovanie vlastných zdrojov do budovania cyklistickej infraštruktúry
- nedostatočná doplnková cykloinfraštruktúra (stojany, chránené parkoviská).

Príležitosti (Opportunities)

- vytvorenie cezhraničného prepojenia Slovenska a Rakúska, a tým podpora spolupráce a obchodu medzi prihraničnými regiónmi Slovenska a Rakúska
- dosiahnutie synergií v prepravných vzťahoch medzi železničnou, autobusovou a cyklodopravou
- využitie cyklodopravy na dochádzanie za prácou, podpora zdravého životného štýlu
- možnosť financovania navrhovaných opatrení prostredníctvom fondov EÚ v programovom období 2014 – 2020
- atraktivita regiónu ako stimul ekonomického rozvoja a zvýšenie zamestnanosti v službách.

Hrozby (Threats)

- bez adekvátnej alternatívnej ponuky prepravy obyvateľstva za prácou bude obyvateľstvo odkázané na OMD prípadne na dopravu nachádzajúcu sa priamo v mieste bydliska
- vytvorenie cezhraničných prepojenia v chránenom území s vyšším stupňom ochrany a s tým spojené dodatočné povolenia a úpravy projektu pred schválením dotknutými orgánmi
- stret záujmov pri hospodárskom a cyklodopravnom využívaní účelových komunikácií (poľnohospodárske stroje).

Charakteristika navrhovaného premostenia:

- a) lávka pre cyklistov a peších
- b) most cez rieku
- c) viacpoľový most 20 m (A) + 84 m (A+SK) + 20 m (SK)
- d) jeden dilatčný celok
- e) nepohyblivý
- f) trvalý
- g) kolmý
- h) v priestore pôvodnej trasy premostenia
- i) dĺžka mosta: $20,0 + 84,0 + 20,0 = 124,0$ m
- j) šírka mosta medzi zábradliami: 5,4 m
- k) zaťaženie mosta: podľa STN EN 1991-2, LM4
- l) plocha mosta (dĺžka premostenia x šírka medzi zábradliami) 1 936 m²:
 $84,0 \times 5,4 = 453,6$ m² (most nad riekou Morava)
 $20,0 \times 5,4 = 108,0$ m² (inundačný most – hlavné mostné pole A)
 $20,0 \times 5,4 = 108,0$ m² (inundačný most – hlavné mostné pole SK)
 $30,0 \times 5 \times 5,4 = 810$ m² (inundačný most nad pevninou A)
 $30,0 \times 7 \times 5,4 = 1134$ m² (inundačný most nad pevninou SK)
Spolu hlavné mostné pole: $453,6 + 108,0 + 108,0 = 669,6$ m²
Spolu inundačný most : $810 + 1134 = 1944,0$ m²
Spolu : $669,6 + 944,0 = 2613,6$ m²

